

Persbericht

Luxemburg, 14 december 2022

Snelle EU-respons van 100 miljard euro voor behoud van banen tijdens COVID: impact onduidelijk

Het EU-instrument voor steun ten bedrage van 100 miljard euro aan door de crisis getroffen werknemers en bedrijven (SURE) in de lidstaten was een snelle respons om het risico op massale ontslagen als gevolg van de coronapandemie te beperken. Dat staat in een nieuw verslag van de Europese Rekenkamer (ERK). De impact van SURE op het behoud van banen kan echter niet goed worden ingeschat. Dit is zowel te wijten aan de manier waarop de Europese Commissie het nieuwe instrument heeft ontworpen als aan een gebrek aan goede gegevens op nationaal niveau. De Commissie moet de SURE-steun nu aan een grondige beoordeling onderwerpen, zodat zij daaruit lering kan trekken voor toekomstige crisisinstrumenten. Dit biedt meteen de gelegenheid om te beoordelen in hoeverre het risico op fraude tot een minimum is beperkt. Op één land na hebben namelijk alle landen die SURE-financiering hebben ontvangen onregelmatigheden en gevallen van vermeende fraude gemeld.

Door de COVID-19-pandemie zijn in Europa miljoenen banen op de tocht komen te staan. De EU heeft snel op de situatie ingespeeld door de invoering van het SURE-instrument, dat de lidstaten de mogelijkheid biedt langetermijnleningen aan te gaan tegen gunstige voorwaarden. Met deze middelen kunnen zij hun regelingen voor banenbehoud — zoals werktijdverkortings-, verlof- en loonsubsidieregelingen — opzetten of uitbreiden, en gezondheidsmaatregelen doorvoeren. Negentien EU-landen hebben leningen aangevraagd en momenteel is al bijna 92 miljard euro uitbetaald. De leningen die aan Italië en Spanje zijn verstrekt, zijn goed voor meer dan de helft van dat bedrag.

“SURE weerspiegelde de context van de noodsituatie en stelde snel en efficiënt EU-middelen beschikbaar om de gevolgen van de pandemie voor werknemers en bedrijven te verzachten,” aldus Iliana Ivanova, het ERK-lid dat de controle leidde. “Maar in de praktijk is de volledige impact ervan nog altijd niet bekend. Hoewel er indicaties zijn die op succes wijzen, ontbreekt het aan voldoende harde gegevens om te kunnen beoordelen hoeveel banen daadwerkelijk zijn gered.”

De Commissie is erin geslaagd de SURE-middelen snel aan de lidstaten te verstrekken: zeven maanden na de afkondiging van de pandemie, wat sneller is dan bij de

Dit persbericht is bedoeld om de kernboodschap weer te geven van het speciaal verslag van de Europese Rekenkamer. Het volledige verslag is te vinden op eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

standaardfinancieringsprocedures. Hoewel er bepaalde aanwijzingen zijn dat de SURE-steun miljoenen werknemers heeft bereikt tijdens de zwaarste periode van de crisis, kan niet volledig worden beoordeeld in hoeverre deze steun heeft bijgedragen aan de inperking van werkloosheid. Dit komt deels doordat de impact ervan niet kan worden losgekoppeld van de impact van de nationale steunregelingen in de landen.

De innovatieve regels die de EU in het kader van SURE heeft opgesteld, geven de lidstaten veel speelruimte om te bepalen waaraan het geld wordt besteed. De Commissie is volgens deze regels bovendien niet verplicht om te beoordelen of de controlesystemen van de landen robuust genoeg zijn. Tegen deze achtergrond benadrukken de auditors dat crisisresponsmaatregelen, zoals regelingen voor het behoud van banen, over het algemeen gevoelig zijn voor misbruik. In het geval van SURE hebben 18 van de 19 landen onregelmatigheden of fraude aan het licht gebracht. In al die gevallen hebben de betrokken landen een onderzoek ingesteld, hetgeen in 13 landen heeft geleid tot de terugvordering van verkeerd gebruikte middelen. De Commissie heeft zelf geen onderzoek ingesteld, aangezien dit onder de verantwoordelijkheid van de lidstaten valt. Als misbruik wordt ontdekt, dan moeten de landen de leningen terugbetalen. Hierdoor blijft het financiële risico voor de EU-begroting beperkt. De reputatie van de EU komt echter in het geding als de uit haar begroting gefinancierde maatregelen als fraudegevoelig worden gezien.

Volgens schattingen van de Commissie hebben de landen die van SURE gebruikmaken ongeveer 8,5 miljard euro aan rentebetalingen bespaard dankzij de AAA-rating van de EU. Italië, Spanje, Roemenië, Polen en Griekenland zijn samen goed voor 86 % van de totale geraamde besparingen.

Achtergrondinformatie

SURE, dat dit jaar komt te vervallen, is een tijdelijk instrument. Om de leningen te kunnen financieren, leent de Commissie op de kapitaalmarkten middelen door obligaties uit te geven. Dit was de eerste keer dat de Commissie sociale obligaties heeft uitgegeven, die gekoppeld zijn aan positieve sociale resultaten. De 27 EU-lidstaten staan samen garant voor 25 % van alle SURE-leningen, een waarborg voor het geval een land zijn betalingsverplichtingen niet nakomt; de resterende 75 % wordt gegarandeerd door de EU-begroting. Volgens schattingen van de Commissie heeft SURE in 2020 ongeveer 31,5 miljoen mensen en 2,5 miljoen bedrijven ondersteund. In 2021 hebben 9 miljoen mensen geprofiteerd van de door SURE gefinancierde regelingen voor banenbehoud.

Speciaal verslag 28/2022, “Steun om het risico op werkloosheid te beperken in een noodtoestand (SURE) — SURE-financiering heeft bijgedragen aan behoud van banen tijdens de COVID-19-crisis, maar de volledige impact is niet bekend”, is beschikbaar op de [ERK-website](#).

Perscontact

Persdienst van de ERK: press@eca.europa.eu

- Damijan Fišer: damijan.fiser@eca.europa.eu — M: (+352) 621 552 224
- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu — M: (+352) 691 553 547
- Vincent Bourgeais: vincent.bourgeais@eca.europa.eu — M: (+352) 691 551 502